

Rik kunstsamler åpner skattkisten

«Gjennom årstidene» gir et innblikk i samlingen til Christen Sveaas' Kunststiftelse. Til tider snubler den i sitt eget rammeverk.

► Lytt til artikkelen • 4 min

Christen Sveaas åpnet museum på Jevnaker i 1999. Nå presenteres deler av samlingen hans på Henie Onstad. Foto: Øystein Thorvaldsen / Henie Onstad Kunstsenter

Alma Holtvedt

Kunstanmelder

Publisert: 29.04.2025 19:01

Rike menn elsker å vise frem kunstsamlingene sine om dagen. Ganske fint for oss uten kapital. Sist ut er forretningsmannen Christen Sveaas.

Han har samlet kunst i rundt 40 år og er mannen bak Kistefos på Jevnaker. I 2019 grunnla han Christen Sveaas' Kunststiftelse, som har mottatt rundt 800 verker fra hans private samling. 80 av disse er å se i «Gjennom årstidene» på Henie Onstad Kunstsenter. Her møtes svært anerkjente kunstnere fra fjern og nær – fra Ida Ekblad og Bjarne Melgaard til Marina Abramović og Anish Kapoor.

Strukturen fungerer ikke helt, men utstillingen byr likevel på noen gode kunstopplevelser.

Klinisk årshjul

Som tittelen avslører, er den organisert rundt årstidene. Jeg kommer med en forventning om å kjenne meg igjen i tematikken. Årstidene er knyttet til livsvilkårene, selv for oss som aldri har satt poteter eller levd i vinterstormenes vold. Sesongskiftene er inngrodd i det emosjonelle landskapet.

Men i stedet for å få forventningene innfridd, blir jeg overrasket over fraværet av resonans. Utstillingen oppleves ofte som klinisk og distansert i sin tilnærming til temaet. Eller som om årshjulet er tredd nedover hodene på verker som egentlig vil noe annet.

For eksempel samler sommerdelen av utstillingen først og fremst verkene med politisk slagside. Vinteren knyttes til «memento mori», påminnelsen om livets forgjengelighet, noe jeg assosierer mye sterkere med høsten. Høsten beskrives så som en tid for å krølle seg opp i sengen med en god bok. Det blir i overkant banalt.

Rodney Grahams «Sunday Sun, 1937» (2012) er en del av høsten. For det er jo så innmari fint å få lest litt på den tiden av året. Nei da - avisen er faktisk fra oktober 1937. Foto: Ken Adlard / Courtesy Lisson Gallery

Kurator Lydia Yee helgarderer seg og påpeker – med rette – at tilnærmingen er subjektiv og betinget. Og det er klart det finnes mer interessante ting her i verden enn skandinavisk vinterblues og trøstesløshet over sommerens forgjengelighet.

Men tidens gang er også en ganske så melankolsk og eksistensiell problemstilling. Livets, tidens og naturens mystikk kunne godt vært mer tilstedeværende.

«Gjennom årstidene»

- På Henie Onstad Kunstsenter.
- Står til 7. september 2025.
- Viser et utvalg av norsk og internasjonal samtidskunst fra Christen Sveaas' Kunststiftelse.

Vår og sommer

Det er likevel ingen grunn til å la denne værsyke kjepphesten få sette ut i altfor vill galopp. Tar man først kuratorens almanakk for god fisk, er det fine perspektiver og flere gode enkeltverker å oppleve.

Et av vårens høydepunkter er Andreas Gurskys «Mayday IV» (2000). Den tyske fotografen er kjent for sine monumentale formater. Dette verket er et enormt panorama fra et rave i Tyskland på arbeidernes dag.

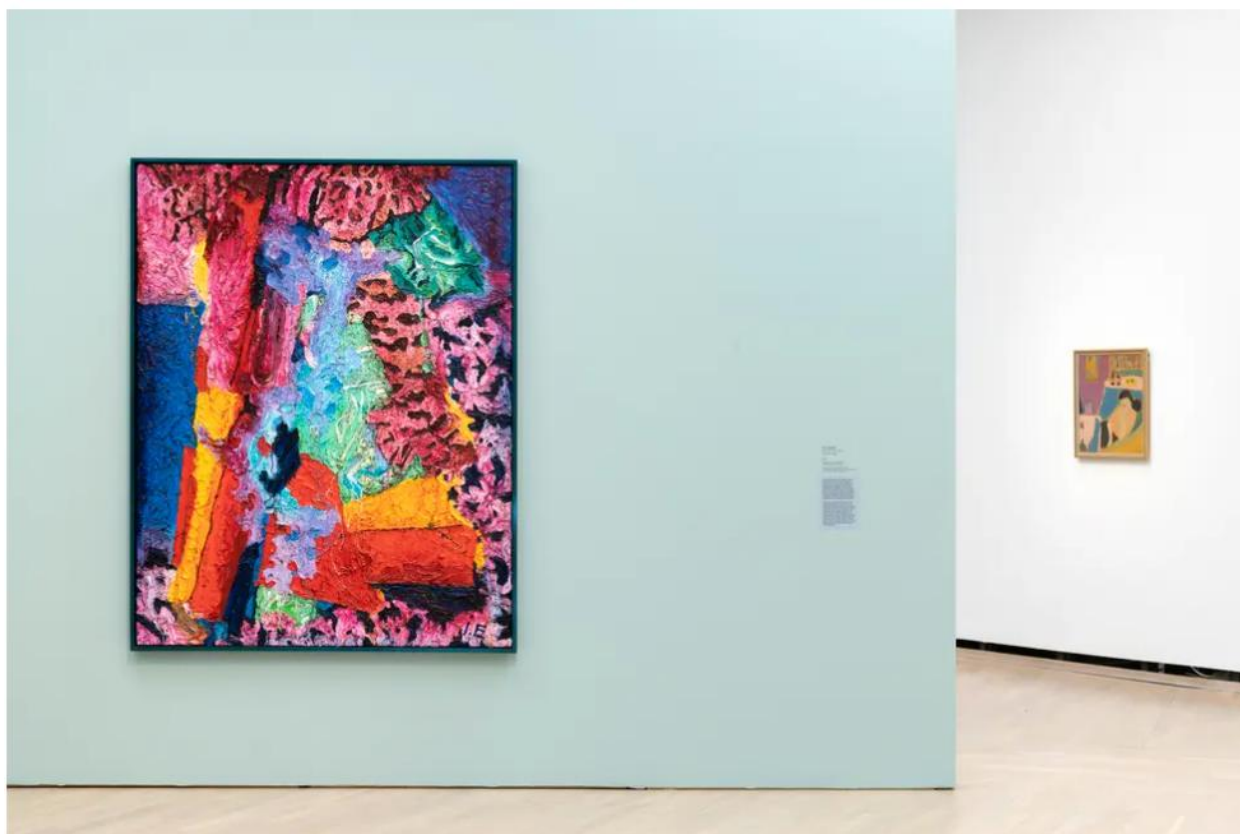

Andreas Gurskys «Mayday IV» (2000)

1 av 4 Foto: Øystein Thorvaldsen / Henie Onstad Kunstsenter

Sommeren inneholder flere politiske verk. Fordi sommeren er tid for protester, mener kurator. Også sommerfestens skyggesider er med.
2 av 4 Foto: Øystein Thorvaldsen / Henie Onstad Kunstsenter

Ida Ekblads «Night for Day» (2022).
3 av 4 Foto: Øystein Thorvaldsen / Henie Onstad Kunstsenter

Anna-Eva Bergmans «No 4-1960 Un bateau» (1960) til høyre.

4 av 4 Foto: Øystein Thorvaldsen / Henie Onstad Kunstsenter

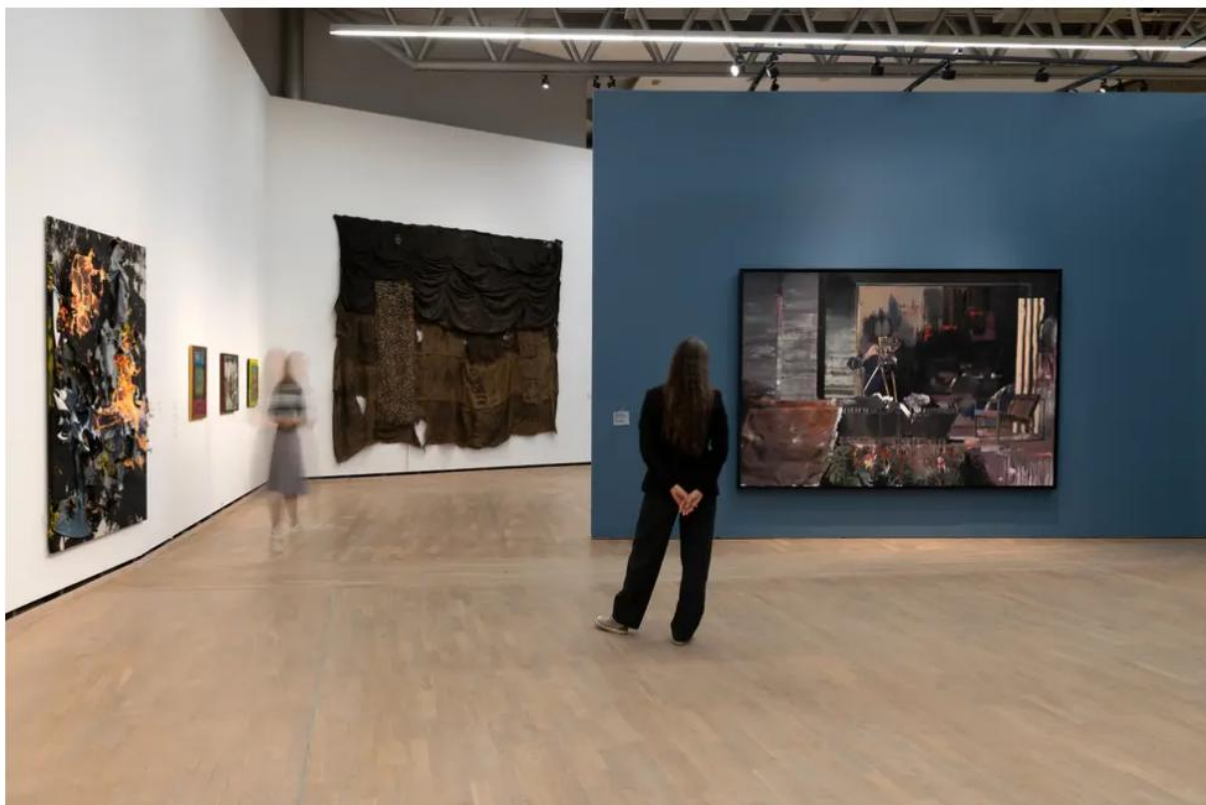
Her kan du nesten kjenne lukten av røyk og kropp og følelsen av å være samlet i opprør mot etablissementet. Ironien i at verket eies av stiftelsen til en søkkrik finansmann, er selvsagt så sterk at det nesten blir frydefullt. I hvert fall for aspirerende nihilister.

Og jo – tidvis formidles også årstidenes gjenkjennelige stemninger. Foran lerretene til Ida Ekblad og Anna-Eva Bergman i sommerdelen av utstillingen er det plutselig julikveld likevel.

Høst og vinter

Den rumenske maleren Adrian Ghenie utmerker seg om høsten med maleriet «Duchamp's Funeral I» (2009). Konseptkunstens store far, Marcel Duchamp, ligger i en kiste med et gammelt filmkamera ved siden av seg. Den tenkte iscenesettelsen av kunstnerens død blir en kommentar til den moderne kunsthistorien og den kolossale innvirkningen Duchamp har hatt. Han utfordret maleriets rolle, men den som ler sist, ler vel best.

29.04.2025

Til høyre ser man Adrian Ghenies «Duchamp's Funeral I» (2009).
1 av 2 Foto: Øystein Thorvaldsen / Henie Onstad Kunstsenter

Ingen vinter uten fjell og snø. Til venstre: Catherine Opies «Untitled #3 (Norway Mountains)» fra 2024. Til høyre: Ed Ruschas «Mountain Standard» fra 2000.
2 av 2 Foto: Øystein Thorvaldsen / Henie Onstad Kunstsenter

29.04.2025

Året går mot slutten. Etter en del halvspennende snø- og fjellmotiver rundes utstillingen av med Marina Abramovićs «Nude with Skeletons» (2002–2005). I videoperformansen ligger kunstneren naken på gulvet med et skjelett oppå seg. En enkel, men ganske knallhard konfrontasjon med egen dødelighet.

Liker man sånt, bør man notere 25. oktober i almanakken. Da åpner Galleri F15 i Moss en soloutstilling med Abramović.